

**Algemene
heelkunde**

HET PLAATSEN VAN EEN PORT-A-CATH (POORTKATHETER)

Informatie voor patiënten

AZ OUDENAARDE
VZW

www.azoudenaarde.be

Volg ons op

Inleiding

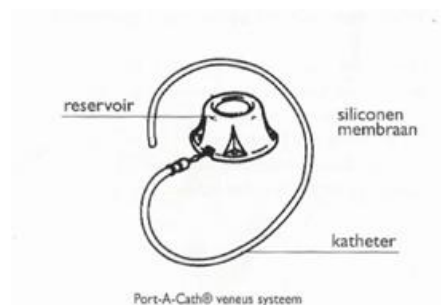
Jouw arts heeft je een therapie voorgeschreven die frequente toediening van medicatie en/of vocht noodzakelijk maakt. Wellicht moet je ook vaak bloedafnames te ondergaan. Om te vermijden dat men telkens op zoek moet naar een geschikte ader in de armen of om het risico op lekken van bepaalde medicatie te vermijden, heeft de arts het plaatsen van een poortkatheter (port-a-cath) voorgesteld. Deze brochure bevat informatie hierover. Heb je na het lezen van de brochure nog vragen, aarzel dan niet om contact op te nemen met de arts of verpleegkundige.

Wat is een port-a-cath?

Een port-a-cath is een implanteerbaar 'toegangssysteem' tot de aders. Het is een soort reservoirtje dat volledig onder de huid wordt geplaatst. Via een eenvoudige prik doorheen de huid in het reservoir kan bloed worden afgenomen en kunnen medicatie en vocht worden toegediend.

Het systeem bestaat uit drie delen (figuur 1)

- een reservoirtje, voorzien van een silicone-membraan
- een soepel, fijn buisje (catheter)
- een connector, die het buisje met het reservoir verbindt

Figuur 1

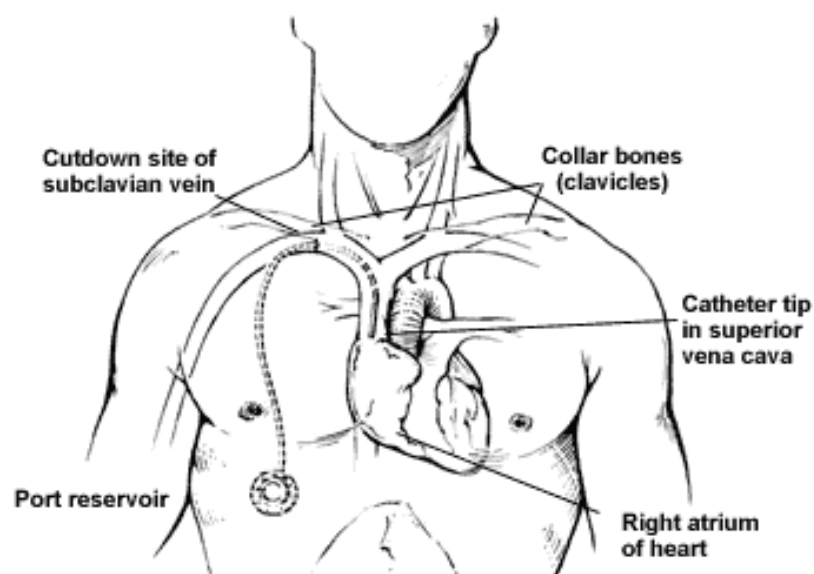
De gebruikte materialen zijn titanium, plastic en silicone. Deze materialen worden zeer goed verdragen door het menselijk lichaam en wekken quasi geen afstotingsverschijnselen op.

Hoe wordt een port-a-cath geplaatst ?

Het plaatsen van een port-a-cath vraagt een korte chirurgische procedure. Deze kan gebeuren onder lokale anesthesie, maar meestal gebeurt dit onder een zeer lichte en kortdurende volledige narcose.

Het ene uiteinde van het fijne, soepele buisje (katheter) wordt via een ader nabij het hart (ter hoogte van de rechtersvoorkamer) gebracht; het andere uiteinde wordt verbonden met het reservoirtje dat via een kleine insnede volledig onder de huid wordt geplaatst.

Vervolgens wordt de wonde weer gesloten. Wanneer de wonde is genezen, zie je enkel een littekentje waaronder een bultje zichtbaar en voelbaar is. Meestal wordt een port-a-cath onder het linker- of rechtersleutelbeen geplaatst.

Hoe komt medicatie via de port-a-cath in het lichaam ?

Een speciale port-a-cath-naald wordt doorheen de huid tot op de bodem van het reservoir gebracht. Deze prik voel je wellicht. Vind je deze prik te pijnlijk, dan kan de arts of verpleegkundige vragen om de huid boven de port-a-cath tijdelijk te verdoven (bv. met Emla-gel). Via de port-a-cath-naald loopt de medicatie of het vocht in het reservoir en zo rechtstreeks in de bloedstroom. Op dezelfde manier kan bloed worden afgenomen.

Het grote voordeel van dit systeem is dat men niet meer hoeft te zoeken naar een geschikte ader en je wellicht meerdere prikken bespaard blijven. Het reservoirtje is normaal gezien goed voelbaar en gemakkelijk in één beweging aan te prikken.

Hoelang kan een port-a-cath ter plaatse blijven ?

Het reservoir is bestand tegen 1500 tot 2000 prikken, afhankelijk van het gebruikte systeem. Meestal kan de port-a-cath dan ook gedurende de ganse duur van de therapie ter plaatse blijven.

Soms opteert de arts ervoor de port-a-cath ook na het beëindigen van de therapie te laten zitten, voor het geval je hem eventueel enkele maanden/jaren later terug zou nodig hebben. De laatste jaren echter is het gebruikelijk om de port-a-cath kort na het beëindigen van de therapie te verwijderen.

Het kan zijn dat er bepaalde problemen optreden die de onmiddellijke wegname van de port-a-cath eisen (zie verder bij de mogelijke complicaties).

Ken ik beperkingen na het plaatsen van een port-a-cath ?

Verwittig de arts wanneer je gewoon bent te golfen of aan gewichtheffen of boogschieten doet. Deze sporten kunnen immers door de herhaaldelijke bewegingen van de arm aanleiding geven tot beschadiging van de katheter. Dit kan vermeden worden door de juiste keuze van de implantatieplaats.

Kan ik nog in een NMR/MRI-toestel en wat gebeurt er op de luchthaven?

De port-a-cath is gemaakt van materiaal dat het magnetisch veld van een NMR/MRI-toestel perfect kan verdragen. Ook de beeldvorming, teweeg gebracht door de port-a-cath, blijft minimaal. In een luchthaven geeft de port-a-cath geen signaal wanneer je de metaaldetector passeert.

Hoe moet mijn port-a-cath verzorgd worden?

Gezien de port-a-cath volledig onder de huid werd geplaatst, zijn er slechts weinig zorgen vereist. Wanneer er geen naald ter plaatse is, geneest de prikplaats zeer snel, zodat je kan baden, zwemmen,... zoals voorheen.

Wanneer wel een naald ter plaatse werd gebracht, wordt deze bedekt met een verband. Dit verband moet schoon en droog blijven.

Wanneer de port-a-cath niet wordt gebruikt, dient toch elke 6 weken de port-a-cath doorgespoeld te worden. Om deze manipulatie, die vaak vergeten wordt, te vermijden, wordt een niet-gebruikte portacath tegenwoordig vaak verwijderd.

Mogelijke complicaties

Aan elke procedure zijn mogelijke risico's verbonden. Alles wordt in het werk gesteld om de risico's zo laag mogelijk te houden.

De meest frequente complicaties zijn :

- Pneumothorax: dit betekent dat er na het plaatsen van een port-a-cath een klaplong kan optreden. Dit gebeurt zeer zelden en een behandeling is niet altijd nodig. Veiligheidshalve wordt daarom na elke plaatsing van een port-a-cath een longfoto gemaakt.
- Loskomen van de katheter
- Beschadiging van de katheter (bv. als deze vaak gekneld raakt tussen de ribben en het sleutelbeen)
- Lekkage van medicatie naast het reservoir
- Verstopping van de katheter
- Bloeduitstorting naast het reservoir
- Infectie van het reservoir/de katheter: de huid ter hoogte van het reservoir wordt warm, rood en voelt pijnlijk aan. Er kan ook koorts en algemeen onwelzijn optreden. Wanneer je dit merkt, moet je zo vlug mogelijk een arts raadplegen.
- Trombose van een ader

Postoperatieve zorgen na plaatsen van de port-a-cath

Het wondje onder het linker of rechtersleutelbeen is voorzien van een douchebestendig verband. Je mag je dus probleemloos wassen in de douche, in bad of met een washandje over de geopereerde zone wrijven. Nadien voorzichtig droogdeppen. Normaal gezien blijft het verband een tiental dagen ter plaatse. Er moeten nooit hechtingen verwijderd worden, omdat de wonde steeds onderhuids gehecht wordt en de hechtingen vanzelf verteren.

Wanneer je binnen de tien dagen wordt opgenomen op het dagziekenhuis voor het starten/verderzetten van de therapie, dan staan de verpleegkundigen van het dagziekenhuis in voor het verwijderen van het verband en de eventuele wondzorg (die is meestal minimaal).

Het is mogelijk dat men vrij snel na het plaatsen van de portacath start met de therapie, waarbij het verband niet wordt verwijderd en het infuus dwars doorheen het douchebestendig verband wordt geplaatst. Maak je daar geen zorgen over. Dit is een normale procedure.

Hoe dan ook, na 10 (tot max. 14) dagen mag het verband er definitief af. Hiervoor kan je terecht bij de huisarts, de specialist (wanneer toevallig rond die periode een consultatie werd gepland) of het dagziekenhuis (wanneer toevallig rond die periode een opname is voorzien). Maak je je zorgen over de wonde (wegens pijn, roodheid, ...), aarzel dan niet om zo snel mogelijk de huisarts te contacteren, die je zal doorverwijzen zo nodig.

We wensen je van harte een spoedig herstel toe !

Voor meer info raadpleeg:
Dagziekenhuis

055 33 69 00

AZ Oudenaarde vzw

AZ OUDENAARDE
VZW

Minderbroedersstraat 3, 9700 Oudenaarde

T 055 33 61 11 - F 055 33 66 95

info@azoudenaarde.be

www.azoudenaarde.be

AZO/HEK/021

Laatst aangepast op 27/09/2019

V.U.: AZ Oudenaarde